

UNIVERZITET U TUZLI
Filozofski fakultet
Studijski odsjek: Socijalni rad

STUDIJSKI PROGRAM
drugi ciklus studija
s primjenom od akademske 2014/15. godine

Usmjerenje - Socijalni rad

dr. Tihomila Markovića 1, 75 000 Tuzla,
Tel.: 00387 (0)35 306 330, 306 331, Fax.: 306 332,
<http://www.ff.untz.ba>
studentska služba: 035/306-365

I OPŠTI DIO STUDIJSKOG PROGRAMA

I Stručni i akademski naziv i stepen koji se stiče završetkom studija drugog ciklusa

Završetkom studija drugog ciklusa student stiče akademsko, odnosno stručno zvanje **magistar socijalnog rada**, a u skladu sa Pravilnikom o akademskim i stručnim zvanjima i načinu njihovog korištenja koji donosi Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog Kantona.

II Uslovi i upis na studijski program

Pravo učešća na Konkursu za upis imaju kandidati državljani Bosne i Hercegovine, strani državljani i lica bez državljanstva sa završenom dodiplomskim studijem ili prvim ciklusom studija socijalnog rada te srodnih društvenih ili humanističkih fakulteta (Poremećaji u ponašanju), s tim da ukupan broj kredita iz dodiplomskog odnosno prvog ciklusa studija ne bude manji od 240 ECTS.

Odluku o upisu kandidata koji su završili studij koji nije bio zasnovan na ECTS sistemu donosi Naučno nastavno vijeće a konačnu odluku o upisu svih kandidata donosi Senat Univerziteta u Tuzli.

III Naziv i ciljevi studijskog programa

Nastavni plan drugog ciklusa studija urađen je na osnovu analize trendova u okruženju a u skladu sa Pravilima Univerziteta te obavezama Filozofskog fakulteta studijskog odsjeka Socijalni rad da organizuje nastavu na drugom ciklusu studija.

Studenti slušaju obaveznu grupu predmeta čijim polaganjem ostvaruju različit broj ECTS te dobijaju određen broj ECTS na osnovi izrade završnog rada.

Ciljevi studijskog programa su navedeni u nastavnom programu za svaki nastavni predmet.

IV Kompetencije i vještine koje se stiču kvalifikacijom (diplomom)

Drugi ciklus studija Socijalnog rada studentima nudi dodatno teorijsko i praktično obrazovanje iz područja struke. Studenti će tokom studija biti osposobljeni za viši nivo kritičkog prosuđivanja i analiziranja literature te samostalno istraživanje u oblasti socijalnog rada i socijalne politike. Studenti će također biti osposobljeni za izradu master teze što podrazumijeva sposobnost za naučni pristup u analizi i prezentiranju tema iz savremenog okruženja.

Stečeni stepen magistra socijalnog rada studentima daje pravo korištenja zaštićenog stručnog zvanja te pravo na samostalni rad u institucijama socijalne zaštite (centri za socijalni rad, ustanove za zaštitu djece ometene u razvoju, savjetovališta za mlade, za brak i porodicu, u centrima za liječenje bolesti ovisnosti, disciplinskim centrima, kazneno-popravnim domovima, kazneno-popravnim zavodima (otvorenog, poluotvorenog, zatvorenog tipa), i službama za stare, osobe sa invaliditetom, i druge specijalne i društvene probleme) u ustanovama i službama zdravstvene djelatnosti (ustanovama za mentalno zdravlje i savjetovalištima i dr.), u institucijama državne uprave i lokalne samouprave (ministarstvima unutrašnjih poslova, naročito odjeli za maloljetničku delinkvenciju, sudovi, tužilaštva), u obrazovanim institucijama (kao dio specifičnih timova u školama, posebno u specijalnom vaspitanju i obrazovanju), u predškolskim ustanovama, ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja, pedagoškim zavodima, centrima za odgoj djece i

mladih, u službama i ustanovama za zapošljavanje, u socijalno-humanitarnim organizacijama, u institucijama za djecu i omladinu, za društvenu zaštitu djece, itd.

Pored toga magistri socijalnog rada će biti osposobljeni da rade kao samostalni stručnjaci u oblasti socijalnog rada i socijalne politike, rukovodioci socijalnih odjela, rukovodioci socijalnih službi, lobisti, animatori socijalnih zbivanja, te samostalni stručnjaci i rukovodioci iz domena socijalnog rada.

Po okončanju drugog ciklusa studija studenti će biti osposobljeni:

- da samostalno primjenjuju znanja i vještine u planiranju, kreiranju i realiziranju kompleksnih programskih projekata u socijalnom radu i socijalnoj politici,
- da samostalno obavljaju supervizijske i menadžerske dužnosti u socijalnom radu i socijalnoj politici,
- da upravljaju organizacionim formama u oblasti socijalnog rada i socijalne politike,
- da kreiraju starteške dokumente i upravljaju njihovom izvedbom u području socijalnog rada i socijalne politike.
- da samostalno kreiraju i realiziraju istraživanja u oblasti socijalnog rada i socijalne politike,
- da stalno kreiraju i realiziraju sve faze socijalnih istraživanja i monitoringa
- da daju kvalificirane dijagnoze i prijedloge vezane za unaprjeđenje socijalnog rada te da obavlja sve druge poslove vezane za socijalni rad i socijalnu politiku
- da učestvuje u procesu edukacije svih socijalnih profila na prvom stupnju obrazovanja
- da se uključe u doktorski studij iz oblasti socijalnog rada i socijalne politike.

V Uslovi prelaska sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studiranja

Studentu se može omogućiti prelazak sa jednog studijskog programa na drugi studijski program pod uslovima i postupku utvrđenim Pravilima studiranja na drugom ciklusu studija na Univerzitetu u Tuzli.

Studentu drugog Univerziteta također se može omogućiti prelazak sa istorodnih odnosno sličnih akreditovanih studijskih programa na studijski program drugog ciklusa studija socijalnog rada također pod uslovima i postupku utvrđenim Pravilima studiranja na drugom ciklusu studija na Univerzitetu u Tuzli.

Priznavanje položenih ispita se vrši u skladu sa Pravilima studiranja na drugom ciklusu studija na Univerzitetu u Tuzli.

Odluku o priznavanju položenih ispita i prelaska sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija, donosi Naučno-nastavno vijeće Fakulteta.

VI Uslovi upisa u sljedeći semestar, odnosno narednu godinu studija, te način završetka studija

Student upisuje drugi semestar nakon odslušanih nastavnih predmeta u prethodnom semestru, što ovjerava predmetni nastavnik svojim potpisom u indeksu.

Student stiče pravo da mu se odobri tema završnog rada nakon što ostvari najmanje 30 ECTS bodova, odnosno nakon položenih 5 nastavnih predmeta na drugom ciklusu studija, a u skladu sa Pravilima studiranja na drugom ciklusu studija Univerziteta u Tuzli.

Završni rad student može predati Naučno-nastavnom vijeću na ocjenu, kada ostvari sve ECTS bodove predviđene za nastavne predmete i ukoliko je završio sve finansijske i druge obaveze utvrđene Pravilima studiranja II ciklusa studija na Univerzitetu u Tuzli.

II ciklus studija se završava izradom i odbranom završnog rada.

VII Spisak obaveznih i izbornih predmeta

Lista nastavnih predmeta i broj sati potreban za njihovu realizaciju, te pripadajući broj ECTS bodova:

	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
Obavezni nastavni predmet	P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
Savremena socijalna politika	3	1	0	6				
Metodologija socijalnih istraživanja	3	1	0	6				
Socijalni rad i prevencija delinkvencije mladih	2	1	0	6				
Zlostavljanje i zanemarivanje djece	2	1	0	6				
Planiranje u socijalnoj zaštiti	2	1	0	6				
Ukupno kredita				30				
Izborni predmeti u I semestru (student bira jedan od dva ponuđena nastavna predmeta)								
Institucionalni i vaninstitucionalni programi u resocijalizaciji					2	1	0	5
Metodski postupci u socijalnom radu sa porodicom					2	1	0	5
Magistarski rad								25
Ukupno kredita				30				30
UKUPNO								60

VIII Način izvođenja studija

Studij je organizovan kao redovni i izvodi se putem predavanja, vježbi i konsultacija. Odluku o organizovanju i izvođenju nastave utvrđuje Naučno-nastavno vijeće Filozofskog fakulteta nakon okončanja konkursa za prijem kandidata.

IX Druga pitanja od značaja za izvođenje studijskog programa

U cilju organizovanja i rukovođenja radom drugog ciklusa studija, dekan Fakulteta imenuje voditelja drugog ciklusa studija, iz reda nastavnika koji učestvuju u izvođenju nastave za upisanu generaciju. Voditelj drugog ciklusa studija se imenuje na period od početka do okončanja studija upisane generacije studenata.

OPIS PROGRAMA

NASTAVNI PROGRAM NASTAVNOG PREDMETA SAVREMENASOCIJALNA POLITIKA	
FAKULTET	Filozofski fakultet
KATEDRA	
USMJERENJE	Socijalni rad
ODSJEK	Socijalni rad
ECTS	6
SEDMIČNI BROJ SATI U SEMESTRU	
Predavanja	3
Auditorne vježbe	1
Eksperimentalne vježbe	-
PREPORUČENA LITERATURA	
1. Čišić, B. (2005), <i>Socijalna politika</i> , Univerzitetu Tuzli 2. Puljiz, V. (1997): <i>Socijalne reforme zapada</i> , izd. Revija za socijalnu politiku, Studijski centar socijalnog rada pravnog fakulteta Sveuilišta u Zagrebu. 3. Puljiz, V.: <i>Društvene promjene i socijalna politika</i> , časopis «Socijalni rad», 1/90. 4. Pusić, E. (1976): <i>Socijalna zaštita i društveni razvoj</i> , Savez društava socijalnih radnika, Zagreb. 5. Puljiz, V. i Bežovan, G. i Šur, Z. i Zrninščak, S. (2005). <i>Socijalna politika: povjest, sustavi, pojmovnik</i> , Pravni fakultet, Zagreb. 6. www.ibhibih.org	
SADRŽAJ KURSA	
• Razvoj socijalne države unutar Evropske unije, • Modeli socijalne zaštite, • Socijalna politika izapošljavanje u zemljama Evropske unije, • Poticajni modeli pronatalitetne politike Njemačke • Demografski razvoj i posljedice za društvo i politiku unutar zemalja Evropske unije • Modeli integracije osoba sa onesposobljenošću u okviru institucija zemalja Evropske unije, iskustva evropskih zemalja u oblasti socijalne politike (poldersistemidr.) • Socijalna sigurnosti socijalne reforme Sjedinjenih američkih država • Socijalna politika i globalno društvo, dimenzije globalizacije, uzroci globalizacije i posljedice globalizacije • Strategija u borbi protiv siromaštva unutar zemalja Evropske unije, Bosna i Hercegovina u procesu tranzicije sistema socijalne politike • Postmoderna i osvrat na perspektive u razvoju socijalne politike	
CILJEVI KURSA	
Cilj je da se studenti upoznaju i prošire svoja znanja i vještine o savremenim modelima, normativima i reformama u kreiranju socijalne politike u savremenom svijetu	
OČEKIVANE RAZVIJENE SPOSOBNOSTI/KOMPETENCIJE STUDENATA	
Na kraju semestra <i>uspješni studenti</i> , koji su tokom čitavog nastavnog perioda kontinuirano obavljali svoje obaveze, će biti osposobljeni da:	
• Za primjenjivanje savremenih pristupa i modela socijalne politike • Procjenjivanje mogućnosti pristupa u kreiranju modela socijalne politike • Procijeniti determinante socijalne politike koje uslovljavaju razvoj socijalne države • Analizirati i evaluirati sistem socijalne sigurnosti u cilju njegovog unapređenja u socijalnoj zajednici • Osmisliti i provesti istraživanje u području sistema socijalne sigurnosti savremen socijalne politike	
NASTAVNE METODE	

- interaktivna predavanja - individualni rad i interaktivno učenje u grupi - izrada istraživačkog projekta
METODE PROVJERE ZNANJA -mini testovi -pismeni ispit
Konačni-završni ispit studenti polažu pismeno. Ispit se polaže nakon odslušanog i (prvog) semestra. Konačnom završnom pismenom ispitu predhode predispitne obaveze: prisustvo na predavanjima i vježbama, aktivnosti na predavanjima i vježbama, urađeni prezentiran individualni/grupni projekat – seminarski rad i mini testovi. Uspješno urađen, pozitivno ocjenjen i prihvaćen seminarski-pristupni rad je uslov za polaganja završnog pismenog ispita.

NASTAVNI PROGRAM NASTAVNOG PREDMETA METODOLOGIJA SOCIJALNIH ISTRAŽIVANJA	
FAKULTET	Filozofski fakultet
KATEDRA	
SMJER - Usmjerenje	Socijalni rad
ODSJEK	Socijalni rad
ECTS	6
SEDMIČNI BROJ SATI U SEMESTRU	
Predavanja	3
Auditorne vježbe	1
Eksperimentalne vježbe	-
PREPORUČENA LITERATURA	
Obavezna literatura: 1. Termiz, Dž. (2009), Metodologija društvenih nauka, II izdanje, TDK "Šahinpašić", Sarajevo 2. Termiz, Dž. (2001), Osnovi metodologije nauke o socijalnom radu, "Grafit", Lukavac 3. Termiz, Dž. i Milosavljević, S. (1999), Uvod u metodologiju politikologije, DAX "Trade", Sarajevo Šira literatura: 1. Mesihović, N. (2003), Uvod u metodologiju društvenih nauka, Ekonomski fakultet, Sarajevo 2. Šešić, B. (1971), Logika, Naučna knjiga, Beograd 3. Šešić, B. (1977), Osnovi metodologije društvenih nauka, Naučna knjiga, Beograd 4. Šešić, B. (1980), Opšta metodologija, Naučna knjiga, Beograd 5. Šamić, M. (1997), Kako nastaje naučno djelo, Svjetlost, Sarajevo 6. Filipović, M. (2000), Metodologija znanosti i znanstvenog rada, IP Svjetlost	
SADRŽAJ KURSA	
1. Proces naučnih istraživanja 2. Osnovne odredbe teorijskih i empirijskih istraživanja i njihov međusobni odnos 3. Posebnost metodologije socijalnih istraživanja 4. Konceptualizacija i rekonceptualizacija istraživanja 5. Izrada istraživačkog projekta 6. Izvori i karakteristike izvora podataka 7. Pribavljanje podataka u procesu naučnog istraživanja 8. Sređivanje, obrada i analiza podataka 9. Provjera hipoteza i zaključivanje na osnovu podataka	

10. Izrada izvještaja o istraživanju i rezultatima socijalnih istraživanja 11. Korištenje rezultata istraživanja u nauci, društvenoj i praksi socijalnog rada	
CILJEVI KURSA	
Sticanje naučno-teorijskih i metodološko-metodskih saznanja o: koncepcijama, postavkama, pristupu, konceptualizaciji socijalnih istraživanja, izradi istraživačkog projekta, realizaciji naučnog istraživanja, konstituisanju izvještaja o istraživanju i rezultatima istraživanja i njegova prezentacija, te mogućnostima primjene rezultata socijalnih istraživanja u naučnoj, društvenoj i praksi socijalnog rada.	
OČEKIVANE RAZVIJENE SPOSOBNOSTI/KOMPETENCIJE STUDENATA	
Studenti će moći: - samostalno uraditi naučno-istraživački projekat - organizovati realizaciju naučnog istraživanja - sprovesti istraživanje primjenom metoda naučnog saznanja i metoda naučnog istraživanja - koncipirati i prezentirati rezultate naučnog istraživanja u formi izvještaja o istraživanju i rezultatima istraživanja.	
NASTAVNE METODE	
- interaktivna predavanja - individualni rad i interaktivno učenje u grupi - izrada istraživačkog projekta	
METODE PROVJERE ZNANJA	
-mini testovi -pismeni ispit	
Konačni-završni ispit studenti polažu pismeno. Ispit se polaže nakon odslušanog i (prvog) semestra. Konačnom završnom pismenom ispitu predhode predispitne obaveze: prisustvo na predavanjima i vježbama, aktivnosti na predavanjima i vježbama, urađeni prezentiran individualni/grupni projekat – seminarski rad i mini testovi. Uspješno urađen, pozitivno ocjenjen i prihvaćen seminarski-pristupni rad je uslov za polaganja završnog pismenog ispita.	

NASTAVNI PROGRAM NASTAVNOG PREDMETA
SOCIJALNI RAD I PREVENCIJA DELINKVENCije MLADIH

FAKULTET
Filozofski
KATEDRA

Usmjerenje
Socijalni rad
ODSJEK
Socijalni rad
ETSC

6

SEDMIČNI BROJ SATI U SEMESTRU

Predavanja

2

Auditorne vježbe

1

Eksperimentalne vježbe

0

PREPORUČENA LITERATURA

1. B. Popović-Čitić, V. Žunić-Pavlović, Prevencija prestupništva dece i mladih, Ministarstvo obrazovanja, Beograd, 2005.
2. M. Milosavljević, M. Brkić, Socijalni rad u lokalnoj zajednici, Beograd, 2005.
3. J. Bašić, Teorije prevencije, Školska knjiga, Zagreb, 2009.
4. M. Singer, L.J.M. Todorović, Delinkvencija mladih, Zagreb, 1993.
5. J. Bašić, J. Janković, Rizični i zaštitni čimbenici u razvoju poremećaja u ponašanju djece i mladeži, Zagreb, 2001.
6. H. Bulinger, J. Novak, Mrežni socijalni rad, Filozofski fakultet, Banja Luka, 2004.
7. J. Bašić, J. Janković, Prevencija poremećaja u ponašanju djece i mladih u lokalnoj zajednici, Zagreb, 2001.
8. S. Buljubašić, Maloljetnička delinkvencija, Arka Press, Sarajevo, 2005.
9. N. Karić, Socijalni rad i maloljetnička delinkvencija u zajednici, Tuzla, 2008.
10. R. Tomić, M. Šehović, N. Karić, I. Hasanović, Delinkventno ponašanje djece i mladih, OFF-SET, Tuzla, 2008.
11. Grupa autora (2005), Održiv razvoj socijalni rad, Filozofski fakultet, Banja Luka
12. Ivan Vidanović, (2005), Mentalna higijena, Beograd
13. Ivan Vidanović, (2006), Rečnik socijalnog rada, Beograd
14. M. Danilović, Porodica i maloljetnička delinkvencija, Rijeka, 1986.
15. M. Milosavljević (1998), Socijalni rad na međi vekova, Draganić, Beograd.

SADRŽAJ KURSA

Sadržaj kursa obuhvata slede

e tematske cjeline i nastavne jedinice:

1. Savremeno definisanje prevencije i maloljetničke delinkvencije
2. Delinkvencija mladih kao socijalni problem
3. Rizično dijete, porodica i socijalni rad
4. Resursi prevencije, socijalizatorska i socijalno-zaštitna funkcija lokane zajednice
5. Ciljevi preventivnog socijalnog rada u lokalnoj zajednici
6. Mogućnosti preventivnog socijalnog rada u prevenciji maloljetničke delinkvencije
7. Uloga socijalnog rada u konceptualizaciji prevencije
8. Koncepti i razine prevencije u socijalnom radu
9. Prevencija usmjerena na rizične socijalne i zaštitničke faktore
10. Socijalno-ekološki razvojni koncept
11. Koncept rizičnih faktora i protektivnih faktora
12. Koncept socijalne akcije u socijalnom radu
13. Koncept i strategija socijalnog razvoja
14. Koncept mrežnog socijalnog rada i mrežnog uticaja
15. Principi socijalnog rada i nivoi protektivnog djelovanja u oblasti prevencije
16. Savremene strategije preventivnog djelovanja
17. Koncept otpornosti i koncept razvojnih prednosti
18. Koncept osnaživanja i zastupanja u socijalnom radu
19. Koncept promocije mentalnog zdravlja
20. Socijalno zakonodavstvo i prevencija
21. Razvojna prevencija i situacijska prevencija
22. Preventivne aktivnosti socijalnog rada usmerene na pojedinca/maloljetnika, grupu/vršnjake, porodicu i lokalnu zajednicu
23. Međunarodni standardi u oblasti prevencije maloljetničke delinkvencije
24. Programi i strategije prevencije delinkvencije mladih

CILJEVI KURSA

Osnovni cilj ovog predmeta je da studenti steknu i prošire teorijska znanja o savremenim teorijama i savremenim konceptima prevencije maloljetničke delinkvencije i o ulozi, zadacima i mogućnostima savremenog socijalnog rada u konceptualizaciji i realizaciji socijalnih akcija i programa prevencije maloljetničke delinkvencije

OČEKIVANE RAZVOJNE SPOSOBNOSTI/KOMPETENCIJE STUDENATA

Na kraju semestra *uspješni studenti*, koji su tokom nastavnog perioda kontinuirano obavljali svoje obaveze, biće osposobljeni da:

- poznaju savremene koncepte i teorije prevencije
- mogu usvojena znanja o savremenim konceptima prevencije koristiti u kreiranju i provođenju programa prevencije maloljetničke delinkvencije i razumjevanju uloge, mogućnosti i zadataka socijalnog rada u konceptualizaciji prevencije delinkvencije mladih

NASTAVNE METODE

U cilju efikasnog izvođenja nastave i postizanja postavljenih ciljeva kursa i kompetencija studenata u toku kursa će se koristiti sljede

e nastavne metode: predavanja, vježbe, seminarski radovi i testovi-mini ispiti.

METODE PROVJERE ZNANJA

- mini testovi
- pismeni ispit

Konačni-završni ispit studenti polažu pismeno. Ispit se polaže nakon odslušanog i (prvog) semestra.

Konačnom završnom pismenom ispitu predhode predispitne obaveze: prisustvo na predavanjima i vježbama, aktivnosti na predavanjima i vježbama, urađeni prezentiran individualni/grupni projekat – seminarski rad i minitestovi. Uspješno urađen, pozitivno ocjenjen i prihvaćen seminarski-pristupni rad je uslov za polaganja završnog pismenog ispita.

NASTAVNI PROGRAM NASTAVNOG PREDMETA ZLOSTAVLJANJE I ZANEMARIVANJE DJECE

FAKULTET

Filozofski fakultet

KATEDRA

Posebna područja socijalnog rada

USMJERENJE

Socijalni rad

ODSJEK

Socijalni rad

ECTS

6

SEDMIČNI BROJ SATI U SEMESTRU

Predavanja

2

Auditorne vježbe

1

Eksperimentalne vježbe

-

PREPORUČENA LITERATURA

Ajduković, M., (2001): Utjecaj zlostavljanja i zanemarivanja u obitelji na psihosocijalni razvoj djece, Dijete i društvo, Zagreb,

1. Alajbeg, J. (2007). Poticaj na nenasilje kroz zabavu, Stručnoznanstveni skup "Nasilje i nasilno ponašanje u školi/vrtiću/učeničkom domu" 8., 9. i 10. ožujka 2007. Godine, Pula.
2. Bosterut, H. (1991.) Sexual abuse of children-one of the most serious crimes. *Internacional Criminal Police Review*, 46, 428, 41-44
3. Buljan Flander, G. (2004.): Nasilje među djecom. Zagreb: Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba.
4. Buljan Flander, G., Karlović, A. (2004), Odgajam li dobro svoje dijete? Marko M, Zagreb.
5. Janković, J., Begić, A. i Laklija, M. (2011): *Nasilje u obitelji, početak ili kraj nasilja vrste*, Zbornik radova petog hrvatskog žrtvoslovnog kongresa "Žrtva znak vremena", str. 756 - 773.
6. Killen, K. (2001) Izdani: Zlostavljana djeca su odgovornost svih nas. Zagreb: DPP. Dijelovi: Kako razumjeti zlostavljanje (Teorijska osnovica i radni model; Dijete u zlostavljajućoj obitelji; Roditelji u zlostavljajućoj obitelji, Roditeljske funkcije(str.69-137) i Uspostava kontakta i procjena (Uspostava odnosa s roditeljima u fazi zabrinutosti; Suradnja s roditeljima tijekom procjene; Uspostava odnosa sa zlostavljanom djecom, 185-238)
7. Lakić, A., (1998): Emocionalno zlostavljanje djece, Zbornik: Zaštita djece od zlostavljanja i zanemarivanja, Socijalna misao 1/2009. Beograd.
8. Ljubojević, N., (2009): Zlostavljanje djeteta u porodici, Socijalna misao, 1/2009. Beograd.
9. Pećnik, N., (2001): Teorijski pristupi objašnjenju zlostavljanja i zanemarivanja djece, Dijete i društvo, Zagreb
10. Ruža Tomić, Mirha Šehović, A. i Hatibović, (2005): Prisutnost zlostavljanja među djecom i mladima, "Denfas" Tuzla
11. Šarić, H., (2012): Nasilje u porodici, OFFSET, Tuzla.
12. Zaštita od nasilja u porodici - Uloga centra za socijalni rad: <http://www.kcsr.ba>
13. Žegarac, N. (2004): Djeca koja čekaju: Izazovi i trendovi profesionalne prakse u zaštiti djece od zlostavljanja. Beograd: Save the Children i Centar za prava djeteta; ISBN 86-839339-12-X; str. 14-65; 99-150.
14. Zakon o zaštiti od nasilja u porodici Federacije Bosne i Hercegovine, «Službene novine Federacije BiH», broj 20/13 (13.03.2013.)
15. Casoni, D.(1996.) Ocjenjivanje navoda o seksualnim napadima na djecu: izazov i odgovor. Izbor članaka iz stranih časopisa, MUP, 1-2, 126-131
16. Diaz, A.,A., (1990.) Child sexual abuse: Investigative problems. *The Police Chief*, 10, 111-120
17. Dykema, C.C., Gallagher, C.(1987.) Bridging the gap: Techniques for the interviewing child victims of sexual assault. *The Police Chief*, 4, 24-30
18. Farley, R., H. (1987.) Drawing interviews: An Alternative Technique. *The Police Chief*, 54, 4, 37-38
19. Ispanović-Radojković, V., Ignjatović, T., Vujović, R., Stevanović, I., Srna, J. i Žegarac, N.(2006) Priručnik za primjenu općeg protokola za zaštitu djece od zlostavljanja i zanemarivanja. Beograd: Centar za prava djeteta.
20. Konvencija o pravima djeteta, Generalna skupština UN-a, 20. novembra 1989. Godine
21. Mrđanović, A. (2008), Rodna ravnopravnost u zakonodavstvu Bosne i Hercegovine – primjeri dobre prakse u oblasti nasilja u porodici, Agencija za ravnopravnost spolova BiH, Gender Centar Federacije BiH, Sarajevo.

SADRŽAJ PREDMETA

Sadržaj/struktura predmeta:

1. Pojmovno određenje i definicije zlostavljanja i zanemarivanja djece,
2. Društveni stav prema djeci u različitim historijskim periodima
3. Teorijska objašnjenja nasilja nad djecom
4. Socijalni uzroci zlostavljanja i zanemarivanja djece
5. Klasifikacije oblika nasilja nad djecom
6. Nasilje nad djecom u porodici
7. Nasilje nad djecom u u odgojnim i obrazovnim ustanovama
8. Nasilje nad djecom putem interneta

9. Socijalni rad sa djecom žrtvama nasilja i nasilnicima
10. Postupanje u sluèaju nasilja u porodici – uloga Centra za socijalni rad, policije, tužilaštva, NVO
11. Zakonska regulativa nasilja nad djecom u BiH
12. Socijalna rehabilitacija i socijalna integracija djece žrtava nasilja
13. Metode socijalnog rada sa žrtvama nasilja i nasilnikom: Prikaz sluèaja
14. Državna strategija za borbu protiv nasilja nad djecom u BiH

CILJEVI PREDMETA

Cilj je da studenti steknu teorijska i prakti

na znanja o mnogobrojnim elementima zlostavljanja i zanemarivanja djece, da dođu do spoznaja o pravnim rješenjima zlostavljanja i zanemarivanja djece, da upoznaju mogu e socijalne uzroke nastajanja nasilja nad djecom, te da se osposobe u rješavanju problema nasilja nad djecom sa drugim službama na svim nivoima od lokalne zajednice do državnog nivoa.

OÇEKIVANE RAZVIJENE SPOSOBNOSTI/KOMPETENCIJE STUDENATA

Na kraju semestra/kursa uspješni studenti, koji su tokom čitavog nastavnog perioda kontinuirano obavljali svoje obaveze, će:

- ste
- i teorijska saznanja o zlostavljanju i zanemarivanju djece,
- moći nabrojati i prepoznati oblike nasilja nad djecom,
- razumjeti osnovne teorije zlostavljanja i zanemarivanja djece,
- razumjeti zakonske i podzakonske propise, njihovu primjenu i proceduru koju propisuju
- podržati i učestvovati u sinhronizovanom radu CSR, MUP, Tužilaštva, sudova i NVO na prevenciji i sprječavanju zlostavljanja i zanemarivanja djece,
- moći prepoznati i razumjeti rizične faktore nasilja nad djecom,
- razumjeti prirodu nasilja nad djecom u porodici, školi, među vršnjacima, putem interneta i sl.
- razumjeti i kreativno učestvovati u istraživanjima i predlaganju mjera i aktivnosti u izradi kratkoročnih i strateških planova prevencije zlostavljanja i zanemarivanja djece u BiH
- Učestvovati u multiprofesionalnim timovima i znati preventivno djelovati na pojavu zlostavljanja i zanemarivanja djece

NASTAVNE METODE

U cilju efikasnog izvođenja nastave i postizanja postavljenih ciljeva kursa i kompetencija studenata u toku kursa će se koristiti sljede

e nastavne metode: predavanja, vježbe, seminarski radovi i testovi-mini ispiti.

METODE PROVJERE ZNANJA

-mini testovi

-pismeni ispit

Konačni-završni ispit studenti polažu pismeno. Ispit se polaže nakon odslušanog i (prvog) semestra. Konačnom završnom pismenom ispitu predhode predispitne obaveze: prisustvo na predavanjima i vježbama, aktivnosti na predavanjima i vježbama, urađeni prezentiran individualni/grupni projekat – seminarski rad iminitestovi. Uspješno urađen, pozitivno ocjenjen i prihvaćen seminarski-pristupni rad je uslov za polaganja završnog pismenog ispita.

NASTAVNI PROGRAM NASTAVNOG PREDMETA PLANIRANJE U SOCIJALNOJ ZAŠTITI

FAKULTET

Filozofski fakultet

KATEDRA

Socijalna politika

USMJERENJE

Socijalni rad

ODSJEK

Socijalni rad

ECTS

6

SEDMIČNI BROJ SATI U SEMESTRU

Predavanja

2

Auditorne vježbe

1

Ekspperimentalne vježbe

-

PREPORUČENA LITERATURA

1. Ajduković, M. i Urbanec, K. (2009); Integrirajući pristup u socijalnom radu kao kontekst razumijevanja individualnog plana skrbi, Ljetopis socijalnog rada, Zagreb.
2. Džamonja-Ignjatović, T. Žegarac, N. (2002), Razvojno stablo standarda – proces izgradnje, *Socijalnamisao*, vol. 9, br. 4, str. 185-195., Beograd.
3. Lakićević, M. i Gavrilović, A. (2008); Socijalni razvoj i planiranje, str: 221 – 224, 234 – 240, 242 – 266, Ēigoja, Beograd.
4. Mapiranje uluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalnih samouprava, (2013); Centar za liberalno demokratske studije, Beograd.
5. Milnović, M. (2010), Priručnik za strateško planiranje, UNDP, Sarajevo.
6. Munday, B. (2010). Integrirane socijalne usluge u Europi. Zagreb,Pragma.
 7. Pandžić, A., Ēišić, B., Lučić, E., Selimović, S. (2009), Mjerenje kvalitete u socijalnom radu, , *Socijalnamisao*, ISSN – 0354-401X, broj 64, 2009/4, str. 123 – 149, Vol. 26. Beograd.
 8. Pandžić, A. (2012); Pristupačnost usluga u sistemu socijalne zaštite Bosne i Hercegovine; „*Defektologija*“, 2012; 18 (1); ISSN 1512-6994; str. 9-17, Vol. 8. Tuzla.
 9. Pandžić, A. Ēišić, B., (2010), Značaj upravljanja kvalitetom u socijalnom radu i institucijama socijalne zaštite, *Zbornik radova* Filozofskog fakulteta, Univerziteta u Tuzli, ISSN 1512-6021, str. 181 – 196, Vol. 16, Tuzla.
 10. Pandžić, A. Ēišić, B., Lučić, E., Selimović, S., (2010), Menadžment ljudskih resursa u organizacijama socijalnog rada, *Defektologija*, 2010; 16 (1); ISSN 1512-6994; str. 1- 8, Vol. 8. Tuzla
 11. Pandžić, A. i Karić, N. (2013); Orjentiranost sistema socijalne zaštite prema korisnicima socijalnih prava i usluga socijalnog rada; „*Socijalna politika*“ ISDN 0038-0091, UDK 364, god. 48 N° 1/2013, str. 101 – 127, Institut za političke studije, Beograd.
 12. Pandžić, A: (2014); Menadžment u socijalnom radu – Uloga i značaj menadžmenta za unapređenje kvaliteta socijalne i dječije zaštite, Tuzla.
13. Vuković, D (2006); Projektom do promena – vodič za lokalne inicijative, Fond za socijalne inovacije, Beograd.
14. Žgarec, N. Brkić, M. (2010); Razvoj lokalnih usluga socijalne zaštite – ka standardima kvaliteta, Fond za socijalne inovacije, Beograd.
15. Žgarec, N. Brkić, M. Džamonja Ignjatović, T. (2010); Operativno planiranje u centrima za socijalni rad, Republički zavod za socijalnu zaštitu, Beograd.

16. Čišić, B., Selimović, S., Lučić, E., Pandžić, A. (2009), *Oblici socijalnih usluga nevladinih organizacija na području Tuzlanskog kantona*, Socijalnamisao, ISSN – 0354-401X, broj 64, 2009/4, str. 179 – 191, Vol. 12, Beograd.
17. *Dobrovoljni evropski okvir za kvalitete socijalnih usluga*”(SPC/2010/10/8 “A)
18. *Izvešće o procjeni planiranja socijalnih usluga* (2013); EuropeAid/131056/D/SER/HR
19. Munday, B., *European social services: A map of characteristics and trends*“
20. *Menadžment u socijalnom radu – Finansijski menadžment*; Centar za socijalne inovacije, (Skripta)
21. *Menadžment u socijalnom radu – Planiranje*; Centar za socijalne inovacije, (Skripta)
22. Pillinger, J. (2001) *Quality in social public services*, Dublin: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions
23. *Rad na području razvoja zajednice - Teorija i praksa*, Zbornik radova, Centar za civilne inicijative, Zagreb.
24. *Report on social services of general interest*(2011) European Comision,
25. *Upravljanje kvalitetom u institucijama socijalne zaštite – Priručnik*; Centar za socijalne inovacije.
26. *Vodič i savjeti za planiranje usluga socijalne skrbi*, Institut za javne financije, Zagreb

SADRŽAJKURSA

I TEMA: Konceptualni okvir planiranja u socijalnoj zaštiti

1. Svrha planiranja, vrste planova, pristupi planiranju, ciljevi i zadaci planiranja, principi planiranja

II TEMA: Planiranje u sistemu socijalne zaštite

2. Strateško planiranje u sistemu socijalne zaštite
3. Akciono planiranje u sistemu socijalne zaštite

II TEMA: Planiranje socijalnih usluga

4. Integrirati sistem socijalnih usluga
5. Mapiranje socijalnih usluga od opæeg interesa
6. Akciono planiranje socijalnih usluga
7. Individualno planiranje – integrirajuæi individualni plan usluga

IV TEMA: Planiranje u institucijama socijalne zaštite

8. Strateško planiranje u institucijama socijalne zaštite
9. Oparacionalno planiranje u institucijama socijalne zaštite
10. Projektno planiranje u institucijama socijalne zaštite
11. Planiranje ljudskih i finansijskih resursa u institucijama socijalne zaštite

V TEMA: Planiranje kvaliteta u socijalnoj zaštiti

12. Kvalitet u socijalnom radu, socijalnoj zaštiti i uslugama socijalne zaštite
13. Menadžment kvalitetom u institucijama socijalne zaštite
14. Standardizacija socijalnih usluga (proces izrade standarda i mjerenje kvaliteta socijalnih usluga)
15. Evropski standardi kvaliteta socijalnih usluga

CILJEVI KURSA

Produblјivanje teorijskih znanja i razvoj prakticnih vještina kod studenata u planiranju socijalne zaštite s naglaskom na planiranje sistema socijalne zaštite, planiranje usluga socijalne zaštite, planiranje u institucijama socijalne zaštite i planiranje kvaliteta u socijalnom radu i socijalnoj zaštiti.

OÇEKIVANE RAZVIJENE SPOSOBNOSTI/KOMPETENCIJE STUDENATA

Na kraju semestra *uspješni studenti*, koji su tokom

itavog nastavnog perioda kontinuirano obavljali svoje obaveze, æe biti osposobljeni da:

- Strateško i akciono planiranju u sistema socijalne zaštite
- Planiraju socijalne usluga na nivou zajednice i na individualnom nivou.
- Planiraju (strateški, operativno i projektno) u institucijama socijalne zaštite..
- Planiraju kvalitet u socijalnoj zaštiti
- Steçena teorijska znanja primijene u praksi.
- Osmisliti i provesti istraživanje u podru

- juplaniranjasistemasocijalnezaštite.

NASTAVNEMETODE

U cilju efikasnog izvođenja nastave i postizanja postavljenih ciljeva kursa i kompetencija studenata u toku kursa će se koristiti sljede

e metode:

- predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava i tehnika aktivnog učenja
- praktične vježbe, audiovizuelne vježbe iz tematskih oblasti uz praktičnu primjen
- pripreme grupnih i individualnih projekata, eseja i seminarskih radova
- konkretno iskustvo – promatranje, promišljanje, analiza i diferecijacija

METODE PROVJERE ZNANJA

Za provjeru usvojenog znanja koristit će se: pismena i usmena provjera znanja

Pismena metoda obuhvata pismenu provjeru znanja. Provjera znanja će se realizirati kroz pitanja i odgovore iz sadržaja nastavnog predmeta. Ista će biti obavljena nakon realizacije predviđenih predavanja.

Predispitne obaveze

U toku semestra studenti će dobiti da rješavaju jedan test (preliminarni ispit). Test će obuhvatati obrađene nastavne jedinice. Cilj ovih testova jeste da se studenti kroz ovakvu provjeru znanja tokom cijelog semestra pripremaju za završni ispit. O terminima rješavanja mini testova studenti će biti obavješteni najmanje 7 dana prije. U toku semestra svakistudent će dobiti jedan individualni ili jedan timski projekat. Individualni projekat će obuhvatati izradu jednog projekta, eseja ili seminarskog rada čiji će obim i struktura biti utvrđeni u dogovoru s nastavnikom, a prezentacija istog će se obaviti pred grupom studenata i nastavnikom

Završni ispit

Nakon završetka kursa slijedi pismena i usmena provjera znanja studenata. Maksimalan broj bodova koje student može ostvariti na pismenom dijelu ispita je 50, a minimalan, da bi se ispit položio, je 25 bodova.

Pozajmljivanje bilo kakvih stvari, između studenata, za vrijeme ispita nije dozvoljeno. Studenti koji budu prepisivali od drugih ili diskutovali za vrijeme ispita bit će odstranjeni sa ispita i njihov rad se neće bodovati.

METODE OCJENJIVANJA STUDENATA

Osnovu za ocjenjivanje studenata predstavljaju sljedeći kriteriji: prisutnost na predavanjima; predispitni testovi, individualni ili grupni projekt, završni ispit.

NASTAVNI PROGRAM NASTAVNOG PREDMETA METODSKI POSTUPCI U SOCIJALNOM RADU S PORODICOM	
FAKULTET	Filozofski
ODSJEK	Socijalni rad
USMJERENJE	Socijalni rad
ECTS	5
SEDMIČNI BROJ SATI U SEMESTRU	
Predavanja	2
Auditorne vježbe	1
Eksperimentalne vježbe	0
PREPORUČENA LITERATURA	
1. Bulinger.H.,Novak J. (2004) Mrežni socijalni rad, Banja Luka, Univerzitet u Banjoj Luci, Filozofski fakultet	
2. Čaćinović-Vogrinčić, G, Kobal, L., Mešl, N.i Možina, M. (2007) Uspostavljanje suradnog odnosa	

i osobnog kontakta u socijalnom radu, Zagreb, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. 3. Dervišbegović, M. (1998) Socijalni rad Teorija i praksa, Drugo dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Sarajevo, Studentska štamparija Univerziteta Sarajevo. 4. Janković, J. (2004) Pristupanje obitelji. Sustavni pristup, Drugo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, Alinea. 5. Janković, J. (2008) Obitelj u fokusu, Zagreb, etcetera. 6. Urbanc, K. (2006) Izazovi socijalnog rada sa pojedincem, Zagreb, Alinea. 7. Vidanović, I. (2003) Terapijski modeli socijalnog rada, Beograd, Autorsko izdanje. 8. Vidanović, I. (2005) Pojedinaac i porodica., Beograd, Autorsko izdanje. 9. Vidanović, I. (2006) Re 10. nik socijalnog rada, Beograd, Autorsko izdanje. Watzlawick, P, Weakland, J. i Fisch, R.(2003) Na drugi na in, Zagreb, Algoritam.	
SADRŽAJ PREDMETA	
Sadržaj/struktura predmeta: ☐ Savremena gledanja na porodicu ☐ Medicinski i ekološki model socijalnog rada ☐ Porodične potrebe i socijalni rad ☐ Ciljevi, vrijednosti i principi socijalnog rada s porodicom ☐ Metode, vještine i faze socijalnog rada s porodicom ☐ Metoda kućne posjete ☐ Socijalni izvid kao metodski postupak ☐ Dijagnostičke metode ☐ Metodski postupak istraživanja i utvrđivanja socijalne dijagnoze porodičnih prilika ☐ Metoda savjetovanja u porodici ☐ Sociometrijska metoda ☐ Metoda socijalne akcije u radu s porodicom ☐ Genogram i eko mapa ☐ Pristupi u praktičnom suočavanju sa porodičnim poteškoćama ☐ Preventivni socijalni rad s porodicom.	
CILJEVI PREDMETA Osnovni cilj ovog predmeta je da studenti steknu i prošire teorijska i stručno-metodička znanja i vještine u socijalnom radu s porodicom. Cilj je i da studenti ovladaju fazama u socijalnom radu s porodicom, primjenom metoda i vještina: metoda kućne posjete, socijalni izvid, dijagnostičke metode, metoda posmatranja, metoda razgovora u porodici, metoda savjetovanja, sociometrijska metoda, metoda socijalne akcije u radu s porodicom, genogram i eko mapa, kao i procesom utvrđivanja socijalne dijagnoze porodičnih prilika.	
OČEKIVANE RAZVIJENE SPOSOBNOSTI/KOMPETENCIJE STUDENATA Na kraju semestra uspješni studenti, koji su tokom nastavnog perioda kontinuirano obavljali svoje obaveze, biće osposobljeni da: poznaju savremene metode u radu sa porodicom, da mogu usvojena i proširena teorijska i stručno-metodička znanja primijeniti u neposrednom praktičnom, istraživačkom i profesionalnom radu s porodicom i da ovladaju procesom istraživanja i utvrđivanja socijalne dijagnoze porodičnih prilika.	
METODE RADA	Nastava će se odvijati u obliku predavanja i vježbi.
NAČIN POLAGANJA ISPITA	Ispit se polaže pismeno i usmeno pod uslovom da je prethodno prihvaćen pristupni/seminarski rad

NASTAVNI PROGRAM NASTAVNOG PREDMETA INSTITUCIONALNI I VANINSTITUCIONALNI PROGRAMI U RESOCIJALIZACIJI	
FAKULTET	Filozofski fakultet
KATEDRA	
SMJER - MODUL	Socijalni rad
ODSJEK	Socijalni rad
ECTS	5
SEDMIČNI BROJ SATI U SEMESTRU	
Predavanja	2
Auditorne vježbe	1
Eksperimentalne vježbe	-
PREPORUČENA LITERATURA	
1. Žunić-Pavlović V i Kovačević R. (ur), (2011), Penološka rehabilitacija, zakonski teorijski i praktični aspekti. Tuzla: OFFSET. 2. Žunić-Pavlović V. (ur), (2004), Evaluacija u resocijalizaciji. Beograd: Partenon, 3. Žunić-Pavlović, V., Mišković, M. Kategorizacija programa za maloletne prestupnike. U D. Radovanović (Ur.), Poremećaji ponašanja i prestupništvo mladih: Specijalno pedagoški diskurs (str. 207-231). Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Centar za izdavačku delatnost, 2007. 4. Uzelac, S. (ur), (2002), Zaštitni nadzor. Metodika socijalnopedagoškog rada. Zagreb. Nakladni zavod Globus. 5. Mejovšek, M (ur), (2001), Prema modelu intervencija u kaznenim zavodima. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. 6. Žunić-Pavlović V Kovačević R Bjedić M. (2008), Primena sporta u prevenciji i tretmanu delinkventnog ponašanja. I međunarodni simpozijum: Sport i zdravlje, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet i Fakultet za sport, Univerzitet u Tuzli. 7. Robinson G i Crow I. (2009) Offender rehabilitation:theory, research and practice. Sage Publication: British library, 8. MacKenzie DL. (2006), What works in corrections.Cambridge University Press, 9. Latessa EJ i Allen HE. (2003), Corrections in the community, 2nd ed. Anderson publishing 10. Svu dodatnu literaturu u vezi predavanja/ kursa studenti mogu dobiti od predmetnog nastavnika.	
SADRŽAJ PREDMETA	
Sadržaj/struktura predmeta: 1. Pojam poremećaja u ponašanju 2. Resocijalizacija u vremenskoj perspektivi 3. Metaanalize i pregled literature 4. Efektivnost pojedinih pristupa 5. Drugi programski faktori efektivnosti 6. Principi efektivnih intervencija 7. Boot kamp programi 8. Diverzioni programi 9. Programi rekreacije 10. Programi kažnjavanja 11. Programi resocijalizacije 12. Procjena prestupnika 13. Prijedlog modela institucionalnog tretmana utemeljenih na instrumentu LSI (level security instrument) 14. Alternativne sankcije 15. Unapređivanje prakse u skladu sa naučnim dostignućima	

CILJEVI PREDMETA
Upoznati studente sa savremenim institucionalnim i vaninstitucionalnim programima resocijalizacije u svijetu i njihovo osposobljavanje za primjenu programa u našim uvjetima.
OČEKIVANE RAZVIJENE SPOSOBNOSTI/KOMPETENCIJE STUDENATA
Na kraju semestra/kursa uspješni studenti, koji su tokom cijelog nastavnog perioda kontinuirano obavljali svoje obaveze, će biti osposobljeni da: • Prepoznaju etiološke, fenomenološke aspekte poremećaja u ponašanju; • Procijene mogućnosti metodskih pristupa u procesu rehabilitacije osoba sa poremećajima u ponašanju; • diferenciraju razlike u primjeni institucionalnih i vaninstitucionalnih programa; • prepoznaju druge programske faktore efektivnosti;; • Osmisliti i provesti istraživanje u području poremećaja u ponašanju, primjene programa tretmana, te na osnovu rezultata izvoditi zaključke.
NASTAVNE METODE
U cilju efikasnog izvođenja nastave i postizanja postavljenih ciljeva kursa i kompetencija studenata u toku kursa će se koristiti sljede e nastavne metode: predavanja, vježbe, seminarski radovi i testovi-mini ispiti.
METODE PROVJERE ZNANJA
- mini testovi - pismeni ispit
Konačni-završni ispit studenti polažu pismeno.Ispit se polaže nakon odslušanog i (prvog) semestra. Konačnom završnom pismenom ispitu predhode predispitne obaveze:prisustvo na predavanjima i vježbama, aktivnosti na predavanjima i vježbama, urađeni prezentiran individualni/grupni projekat – seminarski rad i mini testovi. Uspješno urađen, pozitivno ocjenjen i prihvaćen seminarski-pristupni rad je uslov za polaganja završnog pismenog ispita.

27.05.2014. godine

Voditelj odsjeka
Dr.sc. Hariz Šarić, vanr. prof.